

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра економіки підприємств

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

 Д. В. Бабенко

« 02 » 07 2021 р.

Гарант освітньої програми

 О. І. Котикова

« 01 » 07 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка аграрних підприємств»

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма	Освітньо-професійна програма «Менеджмент початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти»
Освітній ступінь	Молодший бакалавр
Семестр	3-й
Форма здобуття освіти	денна
Викладач	Мельник Ірина Олегівна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємств, email: melnik@mnaeu.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри економіки підприємств.

Протокол № 13 від «10» червня 2021 року.

Завідувач кафедри

 О.І. Котикова

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту.

Протокол № 10 від «15» червня 2021 року.

Голова науково-методичної комісії

 Г.В. Коваленко

Схвалено на засіданні вченої ради факультету менеджменту.

Протокол № 11 від «30» червня 2021 року.

Голова вченої ради

 О. В. Шебаніна

Миколаїв

2021

<p>1.Призначення навчальної дисципліни</p>	<p>Дисципліна «Економіка аграрних підприємств» є обов'язковою компонентою освітньої програми, дисципліною циклу професійної підготовки молодших бакалаврів за спеціальністю 073 «Менеджмент», здатних розв'язувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері формування і використання основних складових виробничого потенціалу підприємств, раціонального ресурсного забезпечення, організації та ефективності господарської діяльності підприємства, що передбачає застосування окремих методів і положень економічної науки та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>
<p>2.Мета навчальної дисципліни</p>	<p><i>Мета курсу.</i> Формування ринкової економіки в країні забезпечується глибокими знаннями економічних законів та успішним їх використанням в господарській діяльності. Тому метою є вивчення дії економічних законів на рівні окремого підприємства, вдосконалення економічних взаємовідносин між виробництвом, заготівлею, зберіганням, переробкою та збутом продукції, сформуванню економічне мислення, підприємницький та комерційний перехід до розв'язання виробничих завдань, визначити професійні компетентності та підготовленість до практичної діяльності.</p> <p><i>Завдання курсу</i> – формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань дії об'єктивних законів сучасної економіки, особливостей взаємовідносин та умов господарювання підприємств агропромислового комплексу та народного господарства в цілому.</p> <p><i>Предметом курсу</i> є економічні відносини підприємств щодо використання обмежених природних ресурсів та певних господарських умов.</p> <p><i>Об'єктом курсу</i> є теоретичні, методичні, методологічні та управлінські аспекти господарювання підприємств та цілей її функціонування.</p>

<p>3. Компетентності</p>	<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності: ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність до навчання, самоорганізації та самокритики.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності: СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 10. Здатність визначати та аналізувати основні економічні показники діяльності організації, а також обґрунтовувати потреби та напрями раціонального використання всіх видів ресурсів організації з урахуванням особливостей аграрної сфери.</p>
<p>4. Програмні результати навчальної дисципліни</p>	<p>ПРН 4. Демонструвати базові знання та розуміння економічних категорій, використовувати понятійно-категоріальний апарат та концепції менеджменту.</p> <p>ПРН 7. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікацій у різних сферах діяльності організації.</p> <p>ПРН 8. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.</p> <p>ПРН 9. Знати і розуміти методи збирання, обробки та аналізу інформації для обґрунтування управлінських рішень технічного рівня.</p> <p>ПРН 13. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ПРН 14. Здійснювати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.</p> <p>ПРН 15. Визначати та аналізувати основні економічні показники діяльності організації, а також обґрунтовувати потреби та напрями раціонального використання всіх видів ресурсів організації з урахуванням особливостей аграрної сфери.</p>

5.Опис навчальної дисципліни	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: – лекції – практичні заняття – самостійна робота	120 годин/ 4,0 кредити 40 годин/ 1,0 кредита 40 годин/ 1,0 кредита 60 години/ 2,0 кредита		
Календарний план*				
№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	пз	ср
Модуль 1				
1.	Економічні ресурси підприємства	2	2	-
2.	Економічний зміст підприємства та основи підприємницької діяльності	2	2	6
3.	Сільське господарство України	2	2	6
Модуль 2				
4.	Земельні ресурси та ефективність їх використання	2	2	6
5.	Персонал підприємства та продуктивність праці	2	2	6
6.	Капітал, виробничі фонди та потужності підприємства	2	2	6
7.	Оборотний капітал (оборотні засоби і фонди обігу)	2	2	6
8.	Нематеріальні ресурси підприємств	2	2	-
9.	Інвестиційні ресурси та ефективність їх використання	2	2	-
Модуль 3				
10.	Витрати виробництва і собівартість продукції	2	2	-
11.	Економічна результативність та ефективність діяльності підприємств	2	2	6
12.	Теоретичні основи ціноутворення	2	2	-
13.	Якість і конкурентоспроможність продукції	2	2	6
14.	Конкуренція на промислових ринках	2	2	6
15.	Управління підприємством	2	2	6
Всього по дисципліні		30	30	60
*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу				

6. Порядок та критерії оцінювання

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті, Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань з дисципліни «Економіка аграрних підприємств» проводиться за такими критеріями: систематичність роботи на лекційних та практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, результати виконання і захисту практичних робіт та інше. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими: тестування, виконання контрольних робіт, індивідуальних робіт, підготовка докладів з обраної тематики і включають контроль теоретичної і практичної підготовки.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Самостійна робота здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому модульному контролі.

Підсумковий контроль знань здійснюється шляхом складання екзамену в письмовій формі. Здобувачі вищої освіти, що набрали менше 36 балів до екзамену не допускаються. До складання іспиту такі здобувачі вищої освіти можуть бути допущені тільки після того, як наберуть необхідну кількість балів.

Для стимулювання наукової роботи здобувачів вищої освіти результати їх самостійної творчої наукової діяльності оцінюються таким чином:

- участь у науковому заході (конференція, семінар, симпозіум, круглий стіл і т.д.) як слухач – 5 балів;
- участь у науковому заході (конференція, семінар, симпозіум, круглий стіл і т.д.) як доповідач – 10 балів;
- опублікування тез доповіді на науковому заході (з наданням копії збірки) – 5 балів;
- опублікування наукової статті в збірках наукових праць – 15 балів;
- опублікування наукової статті у фахових виданнях України – 20 балів;
- опублікування наукової статті у міжнародних виданнях – 25 балів;
- підготовка наукової роботи до участі у науковому конкурсі – 25 балів.
- інші види робіт з наданням звітності щодо виконання, зокрема участь у заходах неформальної освіти – кількість балів погоджується із завідуючою кафедрою.

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

№ модулю	Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
			min	max	min	max
1	Індивідуальне завдання	1	2	5	2	5
	Задача модулю (опитування, тестування)	2	1	3	2	6
	Разом				4	11
2	Контрольна робота	1	7	11	7	11
	Індивідуальне завдання	4	1	2	4	8
	Задача модулю (опитування, тестування)	2	2	3	4	6
	Разом				15	25
3	Контрольна робота	1	7	12	7	12
	Індивідуальне завдання	5	1	1,5	4	6
	Задача модулю (опитування, тестування)	4	1	1	6	6
	Разом				17	24
Всього					36	60

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти та шкала оцінювання - екзамен

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 - 100	A	«5» – відмінно
82-89	B	«4» – добре
75-81	C	«4» – добре
64-74	D	«3» – задовільно
60-63	E	«3» – задовільно
35- 59	FX	«2» – незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	«2» – незадовільно з обов'язковими повторним вивченням дисципліни

7. Політика курсу

Політика курсу визначається системою вимог, які пред'являються до здобувача вищої освіти при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Дотримуватися етики поведінки, яка прописана у Кодексі академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті. Пропущені заняття відпрацьовувати відповідно затвердженого графіку консультацій. Академічна недоброчесність є несумісною з принципами викладання курсу. Основні принципи проведення занять:

- відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та

	<p>творчого розвитку;</p> <ul style="list-style-type: none"> - усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; - різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді; - курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання; - протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково.
<p>8. Інформаційні джерела</p>	<p style="text-align: center;">Базова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аграрна економіка: навч. посіб. / [Білоножка В.Я., Мостов'як І.І., Карпенко В.П., Полторецький С.П., Березовський А.П.]; за ред. В.Я. Білоножка. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2016. 418 с. 2. Андреева Л.О., Болтінська Л.О., Лисак О.А. Практикум з економіки підприємства. Мелітополь: ТДАТУ, 2018. 246 с. 2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор, 2016. 378 с. 3. Економіка підприємства: Навчальний посібник / О.М.Бандурка, Є.В.Ковальов, М.А.Садиков, О.С.Маковоз; за заг.ред. О.М. Бандурки. Х.: ХНУВС, 2017. 192 с. 4. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник / О. М. Петрига, Т. І. Яворська, Ю. О. Прус; за ред. О. М. Петриги, Т. І. Яворської. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. 498 с. 5. Іванілов О.С. Економіка підприємства 2-ге видання. Підручник затверджений МОН України. Київ: Центр навчально-практичної літератури, 2019. 728 с. 6. Кузьмин, В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с.

Допоміжна література

1. Мельник І.О. Сучасний стан та аспекти розвитку підприємницької діяльності в регіоні. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2017 р., №9 (49), вересень. С. 548-553
2. Мельник І.О. Сучасні тенденції формування ринку праці і зайнятості населення України. *Ефективна економіка* (електронне наукове фахове видання). №1. 2018 р.
3. Мельник І.О. Диверсифікація аграрних підприємств на основі запровадження переробки насіння соняшнику. *Агросвіт*. 2018. № 2. С. 23 – 27.
4. Мельник І.О. Засади державного регулювання процесів формування і використання земельно-ресурсного потенціалу сільських територій. *Наукові праці: наук. журн./ Чорном. нац. ун-т. ім. Петра Могили*; ред.кол. :Кузьменко О.Б. (голова) та ін.-Миколаїв, 2018. Т.312. Вип.300. 124с. Економіка. С.101-107

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
2. Офіційний сайт Ради з питань економічного розвитку України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/rada-z-pitan-ekonomichnogo-rozvitku>.
3. Офіційний сайт Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. URL: <http://komsamovr.rada.gov.ua/>
4. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua/>
5. Портал електронних сервісів Мінекономіки. URL: <https://my.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Національного екологічного центру України <http://necu.org.ua/>
7. The United Nations Environment Programme (UNEP) <https://www.unenvironment.org/>
8. Офіційний сайт Всесвітньої торгової організації <http://wto.org/>
9. Офіційний сайт Продовольча та сільськогосподарська організація ООН <http://www.fao.org>
10. Офіційний сайт Міністерства сільського господарства США <https://www.fas.usda.gov>
11. Офіційний веб-сайт Федерації органічного руху України <http://www.organic.com.ua>

12. Проект «Розвиток органічного ринку в Україні»
<https://ukraine.fibl.org/ua/>

13. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Законодавчо-нормативні акти

1. Конституція України: Прийнята 28.06.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. URL:<http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 *Відомості Верховної Ради України*. 2000. №25 URL:<http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Закон України «Про зайнятість населення» від 01.03.1991. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №14. (зі змінами та доповненнями). URL:<http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №29. (зі змінами та доповненнями). URL:<http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №20-21. (зі змінами та доповненнями). URL:<http://zakon.rada.gov.ua>.

6. Закон України «Про підприємництво» від 07.02.1991. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №14. (зі змінами та доповненнями). URL:<http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» із змінами і доповненнями. *Відомості Верховної Ради України*. 2005, № 51, ст.548. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text>

8. Закон України «Про засади державної регіональної політики». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 13, ст.90 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

9. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2000, № 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

10. Закон України «Про захист економічної конкуренції». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

	<p>11. Закон України «Про інноваційну діяльність». <i>Відомості Верховної Ради України (ВВР)</i>, 2002, № 36. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text</p> <p>12. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення». <i>Відомості Верховної Ради України (ВВР)</i>, 2020, № 20, ст.142). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text</p>
<p>9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами</p>	<p>Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.</p> <p>Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами застосовуються різні види та форми навчання, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості. В університеті є пандус, кнопка виклику, а також особа, яка безпосередньо забезпечує інтеграцію споживачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Для здобувачів вищої освіти із особливими освітніми потребами забезпечується доступність навчання, у т. ч. за допомогою системи Moodle (https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2746).</p>
<p>10. Доступ до матеріалів навчання</p>	<p>Робоча програма дисципліни, її силабус та навчально-методичний комплекс дисципліни з необхідним його наповненням розташовано на офіційних ресурсах Миколаївського національного аграрного університету: https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2746</p>

Силабус навчальної дисципліни розроблено:
 Доцент кафедри економіки підприємств

 (підпис)

І.О. Мельник